

Aflevering II: de achterban, in beroep, bedrijfsgeheim, vertrouwelijk, voorwetenschap

Alles over geheimhouding

Zowel uit enkele incidenten die de afgelopen tijd in de pers de aandacht trokken als uit jaarverslagen van ondernemingsraden blijkt dat er nogal wat onzekerheid bestaat over de vraag hoever de geheimhoudingsplicht van or- en or-commissieleden en van het or-secretariaat reikt.

In drie artikelen worden de gesignaleerde problemen besproken. In aflevering I (OR-Informatie 20) kwam het wie, wat, waarom, hoe en wanneer ter sprake. In een volgend nummer de sancties op overtreding van de geheimhoudingsplicht. ■■■■■

Guus Heerma van Voss

(Marion Crezée)

Wat mag de achterban weten

Een opgelegde geheimhouding geldt ook tegenover de achterban. Dit gaat zelfs zover, dat een lid van de cor of gor hetgeen in de cor of gor onder oplegging van geheimhouding is medege-deeld niet mag doorgeven aan de or die hij in de cor of gor vertegenwoordigt en omgekeerd.

In sommige gevallen zal het moeilijk zijn om de achterban niets te vertellen,

bijvoorbeeld omdat grote druk wordt uitgeoefend om informatie te geven, of omdat het gaat om een buitengewoon belangrijke zaak. In zulke gevallen lijkt het verstandig aan de ondernemer *onthefing* te vragen van de opgelegde geheimhouding voor de informatie aan de achterban.

Blijft over de vraag in hoeverre een or- of or-commissielid wel iets mag laten *doorschemeren*. Dit is natuurlijk moeilijk in het algemeen te zeggen. In elk geval zal het doorgeven van stukken waarvoor geheimhouding is opgelegd

niet zijn geoorloofd, evenals het doorgeven van getallen en dergelijke exacte gegevens. In hoeverre men wel iets globaal kan laten doorschemeren zal toch vooral een kwestie zijn van *taxatie*.

Overigens is het ook in het belang van de ondernemer dat een besluit het personeel niet totaal verrast. Frequente toevoer van informatie zal tot een beter inzicht leiden. Gevaren kan men zien aankomen en een klap komt dan minder hard aan. Een verstandig bestuurder staat dus wel open voor overleg over dit aspect.

Geheimhouding afwijzen

Helaas is er geen mogelijkheid om een te ruim gebruik van de bevoegdheid geheimhouding op te leggen, rechtstreeks aan een onafhankelijke instantie voor te leggen.

Overigens zou geprobeerd kunnen worden een kwestie toch aan de *bedrijfscommissie* ter bemiddeling voor te leggen in het kader van een procedure tot naleving van de wet (artikel 36, tweede lid WOR). Betoogd zou kunnen worden dat de ondernemer zijn (voorgenomen) besluit onvoldoende heeft gemotiveerd. Het is niet bekend of dit al eens is geprobeerd en zo ja, of de bedrijfscommissie het verzoek ontvankelijk heeft verklaard. Een dergelijke uitspraak is in elk geval nog nooit gepubliceerd.

Een tweede mogelijkheid is het aan de orde te stellen in het kader van het *recht op informatie* van de or of or-commissie. De or (of or-commissie) kan dan op basis van artikel 31 WOR stellen dat hij de onder oplegging van geheimhouding aangeboden gegevens die hij redelijkerwijze voor de vervulling van zijn taak nodig heeft, verstrekt wenst te zien zonder deze voorwaarde. Op grond van artikel 31 WOR kan de ondernemer dan aan de bedrijfscommissie zijn bezwaar om de gegevens op deze wijze te verschaffen ter beslissing voorleggen. Doet de ondernemer dit niet, dan kan de or (niet de or-commissie) weer een procedure beginnen tot naleving van de wet. Het zal dan afhangen van de beoordeling door de bedrijfscommissie respectievelijk de rechter in hoeverre de or of or-commissie zijn taak ook redelijkerwijs kan vervullen wanneer geheimhouding is opgelegd. Omdat echter de communicatie met de achterban ook te rekenen valt tot de taken van de or lijkt me dit niet altijd bij voorbaat kansloos.

Tenslotte kan de geheimhoudingsplicht nog indirecter aan de rechter worden voorgelegd. Dit is het geval als de or de betrokken informatie *weigert* te aanvaarden onder een geheimhoudingsplicht en vervolgens afwijzend adviseert over een voorgenomen besluit als bedoeld in artikel 25 WOR of zijn instemming weigert met een voorgenomen besluit als bedoeld in artikel 27 WOR, met als argument dat de verstrekte informatie onvoldoende is. Een dergelijk beroep met betrekking tot artikel 25 WOR werd door de Ondernemingskamer van het Gerechts-

Mr G.J.J. Heerma van Voss is universitair hoofddocent bij de vakgroep sociaal recht en sociale politiek van de Katholieke Universiteit Brabant Tilburg

hof te Amsterdam echter al eens verworpen (OK 21 januari 1982, TVVS 1983, blz. 50) zodat dit wel een erg riskante strategie lijkt. De Ondernemingskamer zal snel oordelen dat de or zelf heeft afgezien van het krijgen van voldoende informatie om te kunnen adviseren. Het weigeren van informatie omdat die onder geheimhouding wordt verstrekt kan dus wel eens zinvol zijn om te proberen de ondernemer ertoe te bewegen de geheimhoudingsplicht op te heffen, maar heeft als belangrijk nadeel dat de kansen op een succesvol beroep op een geschillenregeling in de betreffende zaak vrij klein worden.

Overigens zijn volgens artikel 42 WOR ook de leden van de bedrijfscommissie en de medewerkers van haar secretariaat verplicht de geheimhoudingsplicht in acht te nemen. G.J.W. Arendsen de Wolff heeft er in een stelling bij

In een volgend nummer:

- Sancties op
overtreding van de
geheimhoudingsplicht**
 - uitsluiting**
 - disciplinaire
maatregelen**
-

zijn proefschrift over de informatieplicht van de onderneming (Deventer 1976) voor gepleit, dat geschillen over de geheimhoudingsplicht kunnen worden voorgelegd aan de Ondernemingskamer van het Gerechtshof in Amsterdam. Helaas voorzien ook de voorstellen voor de wijziging van de geschillenregelingen in de WOR niet in dit probleem.

Het zaken- of bedrijfsgeheim

Wat zijn zaken- en bedrijfsgeheimen? Volgens *M.G. Rood* (De Wet op de Ondernemingsraden, losbladig, Arnhem aantekening 3 bij artikel 20 lid 1) zijn dit 'die gegevens en methoden, die op de betrokken onderneming slaan respectievelijk daar gebruikt worden en die zich voldoende onderscheiden van gegevens en methoden van andere ondernemingen'. Dit lijkt in elk geval een goede definitie om te onderscheiden wat nog tot de zaken en het bedrijf behoort en wat niet. Ook beperkt het de mogelijke geheimen tot gegevens en methoden. Het lijkt mij echter te ver gaan om te stellen dat alle gegevens en methoden die aan deze omschrijving voldoen daarom zaken- en/of bedrijfsgeheim zouden zijn. Mijs inziens geldt dit alleen voor die gegevens en methoden, waarvan kennisneming door personen buiten het bedrijf aanwijsbare *schade* zou kunnen opleveren voor het bedrijf. Bovendien kan ook niet tot de zaken- en bedrijfsgeheimen worden gerekend informatie over hetgeen gebeurt in strijd met een wettelijke of andere bindende regeling.

Een or- of or-commissielid mag bijvoorbeeld *aangifte* doen van een strafbaar feit dat binnen de onderneming plaats heeft gevonden. Dit betekent echter niet dat een or- of or-commissielid iedere willekeurige informatie mag verspreiden onder het motto dat dit 'in het algemeen belang' is. Wanneer bijvoorbeeld een groot collectief ontslag dreigt, kan het or- of or-commissielid de bekendmaking hiervan wel oprecht in het algemeen belang achten, maar de ondernemer kan niettemin op goede gronden van mening zijn, dat dit een zaken- of bedrijfsgeheim betreft.

Mijs inziens is een lid van de or of een or-commissie wel *bevoegd* met andere werknemers van hetzelfde bedrijf te praten over zaken- en bedrijfsgeheimen die hij als or- of or-commissielid verneemt en waarvoor geen geheim-

houding is opgelegd. Immers, de verplichting om zaken- en bedrijfsgeheimen geheim te houden geldt niet alleen voor deze werknemers, maar voor elke werknemer op grond van de wettelijke verplichting zich als goed werknemer te gedragen (artikel 1639d Burgerlijk Wetboek).

Het begrip zaken- en bedrijfsgeheim is al met al nog vaag genoeg en daarom heeft de ondernemer er belang bij om datgene wat hij werkelijk geheim wil houden onder oplegging van geheimhouding te verstrekken. De mededeling dat oplegging van geheimhouding niet nodig is 'omdat geheimhouding toch al verplicht is als zaken- of bedrijfsgeheim' is voor de bestuurder dus vrij riskant. De or- of or-commissie kan immers een andere mening zijn toegedaan. Voor de or of or-commissie is het in zo'n geval aan te raden dit gemotiveerd aan de bestuurder mede te delen, zodat deze alsnog kan overwegen of oplegging van geheimhouding al dan niet nodig is.

Vertrouwelijke informatie

Ongetwijfeld het meest vaag is artikel 20 WOR waar het verplicht tot geheimhouding van alle aangelegenheden ten aanzien waarvan or- en or-commissieleden in verband met opgelegde geheimhouding het vertrouwelijk karakter moeten begrijpen.

Mijns inziens hoeft deze bepaling niet zo veel bijzonders te betekenen. Het gaat erom, dat wanneer een ondernemer ten aanzien van een bepaalde kwestie bijvoorbeeld in de eerste vergadering geheimhouding heeft opgelegd, maar in de tweede vergadering hetzelfde vergeet te doen met betrekking tot een nieuw stuk over hetzelfde onderwerp, de or of or-commissie geen gebruik kan maken van deze nalatigheid om onder de geheimhoudingsplicht uit te komen. Het verplicht de leden van or- en or-commissies dus om de opgelegde geheimhouding niet alleen naar de letter, maar ook naar de geest in acht te nemen. Een consciëntieus or- of or-commissielid zal daar geen moeite mee hebben.

Een ander probleem doet zich voor wanneer de ondernemer de or of or-commissie verzoekt om een zaak 'vertrouwelijk' te behandelen. Iets dergelijks is niet in de wet geregeld. Het is niet altijd even duidelijk hoe geheimen deze informatie moet behandelen. Dit moet dan eventueel met vra-

In het voorjaar werd or-lid Meijer van KMS ontslagen wegens vermeende schending van de geheimhoudingsplicht.

Bij Bredero werden twee (c)or-leden geschorst wegens hun medewerking aan een publikatie in NRC/Handelsblad.

gen opgelost worden. Het kan in het belang van het soepel verlopen van het overleg zijn om aan het verzoek te voldoen. Maar op zichzelf is er geen wettelijke bepaling die verplicht tot geheimhouding van dergelijke informatie. In het algemeen is het verstandig *duidelijkheid* te vragen over de vraag of er geen bezwaar tegen is dat bepaalde gegevens wel intern bekend worden of dat men deze al laat doorschemeren.

Afspraken met de pers

Van alle externe contacten ligt dat met de pers vermoedelijk wel het gevoeligste. Wanneer men extern overlegt met een vakbondsbestuurder zal een ondernemer daarvan in het algemeen nog de goede bedoeling willen aannemen, omdat de vakbond nu eenmaal op moet komen voor zijn leden die in het bedrijf werken. Wanneer men iets in de pers brengt, zal dit veel eerder worden opgevat als een aanval op de onderneming.

Dat dit grote moeilijkheden kan opleveren bleek bijvoorbeeld bij de kwestie rond de twee leden van de cor van Bredero die in een interview zeiden te verwachten dat het bedrijf nog meer flinke klappen om de oren zou krijgen. Hier was sprake van een afspraak met de Raad van Bestuur dat het interview alleen betrekking zou hebben op een beleidsplan van de cor. De betrokken cor-leden dachten ook dat het interview daarover zou gaan, maar zij vonden daarvan weinig in de krant (NRC/

Handelsblad) terug. (Zie ook OR-Informatie 9/87) Het is dus verstandig in dergelijke beladen situaties voorzichtigheid te betrachten met uitspraken tegenover de pers, en in elk geval goede afspraken te maken, bijvoorbeeld door het recht voor te behouden om het interview vooraf te lezen en publicatie te verbieden.

Misbruik van voorwetenschap

Een actuele kwestie is het misbruik van voorkennis bij de handel in aandelen. Een wettelijke regeling hiervoor is in de maak. Ook een or- of or-commissielid kan uit hoofde van dit lidmaatschap soms over informatie beschikken die geheim is of waarvan dat redelijkerwijs vermoed moet worden, of waarvan openbaarmaking de koers van de aandelen van de betreffende vennootschap op de beurs kan beïnvloeden. Het voordeel trekken uit het kopen of verkopen van effecten op de beurs op grond van deze kennis wordt misbruik van voorwetenschap genoemd. In de toekomst zal dit strafbaar worden gesteld. Er bestaat bovendien een modelcode voor beursondernemingen van de Effectenbeurs, waarin de mogelijkheid wordt geopend om onder meer or- en cor-leden aan te wijzen als personen die over koersgevoelige informatie kunnen beschikken. Als gevolg dienen zij zich bij de handel in aandelen aan de code te houden. (Zie over de modelcode OR-Informatie 15 en 16/87) ◀